



de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

# Roadmap Code of Conduct

*Versie mei 2021*

## **Inhoud**

<b>Inleiding</b>	<b>2</b>
Belangstelling voor belastingheffing en de rol van de belastingadviseur	2
Internationale ontwikkelingen	2
<b>Activiteiten NOB tot nu toe</b>	<b>3</b>
<b>Roadmap Code of Conduct 2021-2022</b>	<b>4</b>

## **Inleiding**

### *Belangstelling voor belastingheffing en de rol van de belastingadviseur*

De politieke en publieke belangstelling voor de belastingheffing is groot. Dat wordt de komende jaren zeker niet minder. Dit geldt niet alleen voor de belastingheffing van multinationale ondernemingen<sup>1</sup>, vermogenden<sup>2</sup>, en het mkb, maar ook over de belastingadviseur. Heeft die een maatschappelijke rol en zo ja, wat is die rol dan? Moet hij of zij daarover dan verantwoording afleggen? En wat is de rol van de NOB in het toezicht op haar leden, al dan niet binnen een raamwerk van (wettelijke) regulering? De discussie daarover maakt nadrukkelijk een onderdeel uit van dit debat

Al eerder deed Snels (GL) een oproep in de Tweede Kamer om te komen tot een code of conduct voor de beroepsgroep. In zijn brief van 4 april 2019 reageerde de staatssecretaris van Financiën daar als volgt op:

“Tijdens het debat over het verslag van de parlementaire ondervragingscommissie Fiscale constructies heb ik uw Kamer toegezegd te bezien hoe een eed voor belastingadviseurs kan worden vormgegeven. Naar aanleiding van deze toezegging heeft overleg plaatsgevonden en naar aanleiding van dat overleg kan ik uw Kamer informeren dat de minister van Justitie en Veiligheid de mogelijkheden beziet voor overleg met de verschillende beroepsgroepen uit de financiële sector. Daarin zal ook het nut en de noodzaak van (zelf)regulering en ‘maatschappelijke betamelijkheid’ in de beroepsgroep van belastingadviseurs aan de orde komen.”

Opvolgend staatsecretaris Vijlbrief heeft het bedrijfsleven en belastingadviseurs gevraagd zelf te komen met een code of conduct. Ondernemersorganisatie VNO NCW geeft aan dat het bedrijfsleven de ontwikkeling van een tax governance code omarmt en heeft daarin het voortouw genomen. Zij willen in 2021 een breed gedragen tax governance code presenteren om meer en beter te communiceren over het eigen gedrag en de strategie rondom belastingen.

### *Horizontaal Toezicht*

Los van de politieke discussie over belastingheffing en de rol van de belastingadviseur daarbij, zijn er de ontwikkelingen in het horizontaal toezicht. Minder ondernemingen kunnen straks nog gebruik maken van individuele convenanten. De Belastingdienst gaat meer inzetten op fiscaal dienstverleners convenanten (FDC's). Alleen de grootste kantoren hebben nog mogelijkheden voor een FDC op kantoonniveau. Voor alle andere kantoren zet de Belastingdienst in op koepelconvenanten. Wat betekent dit voor de rol van de NOB? Zij zal haar leden hierover raadplegen en daarna met een voorstel komen.

### *Internationale ontwikkelingen*

Ook het Europese parlement volgt aandachtig de rol van belastingadviseurs en heeft de (impliciete) wens om 'aggressive tax planning' anders te behandelen en zelfs te bestraffen (geldelijk, ontnemen vergunningen). Na DAC6 worden van de Commissie voorlopig geen wetgevende initiatieven op dit terrein verwacht.

---

<sup>1</sup> Zie bijvoorbeeld [Rapport Adviescommissie belastingheffing van multinationals, april 2020](#).

<sup>2</sup> Zie bijvoorbeeld [Kansrijk belastingbeleid](#), CPB april 2020.

Ook nemen de verwachtingen over solidariteit en transparantie toe. Vrij recent steunde een meerderheid in de EU de publieke ‘country-by-country tax reporting’ (CBCR).<sup>3</sup> Op 15 juli 2020 publiceerde de Europese Commissie een mededeling voor eerlijke en eenvoudige belastingen.<sup>4</sup> Het bevorderen van horizontaal toezicht wordt daarin ook expliciet genoemd. De coronacrisis, en de daarvoor genomen maatregelen, zal vermoedelijk de precieze invulling beïnvloeden. Recent is, na het invoeren van een meldplicht voor bepaalde grensoverschrijdende constructies (DAC6), ook een richtlijn ingevoerd voor automatische uitwisseling van informatie voor exploitanten van digitale platforms binnen en buiten de EU (DAC7)

### *Roadmap*

De NOB heeft met de in 2018 aangepaste code of conduct voor een deel al invulling gegeven aan de veranderende visie op de rol van belastingadviseur. De (toelichting op de) Code of Conduct is aangepast en bepaalt dat leden, waar redelijkerwijs nodig, mogelijke maatschappelijke aspecten in hun advisering betrekken.

De discussie over de rol van de belastingadviseur en de rol van de NOB in het toezicht op haar leden, zoals in de eerste alinea beschreven, is daarmee niet voorbij. Het NOB-bestuur heeft daarom in juni 2019 voor het eerst een Roadmap opgesteld, om de discussie te voeren met de aangesloten kantoren (groot en klein) en leden over de ‘tax governance code’ en eventuele zelfregulering door de NOB.

De Roadmap is een levend document. De NOB past dit jaarlijks aan en neemt daarin de ondernomen activiteiten op dit gebied op. Ook neemt de NOB de visie op de toekomst daarin op en beschrijft hoe/op welke wijze die te realiseren.

### **Activiteiten NOB tot nu toe**

- Sinds 2016 brengt de NOB beroepsethiek onder de aandacht van de leden door middel van de NOB-DilemmApp. De DilemmApp is een gezamenlijk initiatief van de NOB, NBA, NOvA en KNB. Gemiddeld éénmaal per maand leggen deze beroepsorganisaties, ieder afzonderlijk, een beroepseigen dilemma voor aan hun leden om daarmee de bewustwording te stimuleren.
- Sinds enige jaren besteedt de beroepsopleiding van de NOB expliciet aandacht aan de Code of Conduct en beroepsethiek.
- In 2018 heeft de NOB (de toelichting op) de Code of Conduct aangepast en bepaalt dat leden, waar redelijkerwijs nodig, mogelijke maatschappelijke aspecten in hun advisering betrekken.

---

<sup>3</sup>In de zogenaamde Competition Council van 25 februari 2021 bleek er een meerderheid van 15 lidstaten die 70% van de bevolking in de EU vertegenwoordigen het volgende voorstel van het Portugese voorzitterschap te steunen; <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5183-2021-INIT/en/pdf>.

<sup>4</sup>[https://ec.europa.eu/taxation\\_customs/general-information-taxation/eu-tax-policy-strategy/package-fair-and-simple-taxation\\_en#heading\\_0](https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-taxation/eu-tax-policy-strategy/package-fair-and-simple-taxation_en#heading_0).

- In 2019 heeft het bestuur van de NOB de ‘Roadmap Code of Conduct’ (versie juni 2019) opgesteld en toegelicht tijdens de Algemene Ledenvergadering, aan de besturen van de zes grootste belastingadvieskantoren, de klankbordgroep kleine kantoren, de klankbordgroep middelgrote kantoren, de sectie bedrijfsfiscalisten en een aantal advocatenkantoren. Eind 2019 heeft de NOB een ledenbijeenkomst georganiseerd om met leden over dit onderwerp van gedachten te wisselen.
- In 2019 is in kaart gebracht hoe andere beroepsorganisaties, zoals NOvA, NOAB, SRA en RB de naleving van hun gedragscodes borgen. In het najaar heeft het NOB-bestuur belastingadvieskantoren waar 10 of meer NOB-leden werken gevraagd of (en hoe) zij de Code of Conduct van de NOB verwerken in de interne governance en kwaliteitscontroles van hun kantoor. Bij de meeste respondenten zijn gedragsregels wel op één of andere manier onderdeel van de interne governance en kwaliteitscontroles.
- De NOB heeft, samen met RB, VNO-NCW, NGO’s en universiteiten, aan overleggen deelgenomen met het ministerie van Financiën over tax governance. Het ministerie wil in beeld brengen hoe de beroepsgroep georganiseerd is en welke gedragsregels men nu hanteert.
- Begin 2020 hield de NOB een enquête onder de leden over de toepassing van de Code of Conduct in de praktijk.
- De NOB heeft een bijdrage geleverd aan een essaybundel Tax Governance, maatschappelijke verantwoordelijkheid en ethiek. Tijd voor een code?’ Deze is onder leiding van prof. mr. dr. J.L.M. Gribnau samengesteld. Deze als voorbereiding op het, vanwege de coronacrisis uitgestelde, seminar van 5 maart 2021. De NOB bevestigt in de bundel het belang van een goede tax governance en gaat ook in op de rol van de belastingadviseur en hoe die, vanuit zijn rol, omgaat met fiscaliteit.
- De NOB startte in mei 2020 NOB met het verzamelen van een aantal ‘good practices’ van bij de NOB aangesloten kantoren (zie ‘NOB - Good practices governance codes’).
- Sinds 2020 wordt in het curriculum van de beroepsopleiding meer aandacht besteed aan de aangepaste Code of Conduct en aan beroepsethiek. Het gebruik van de DilemmApp en dilemmasessies zijn een vast onderdeel geworden van de verplichte cursus Ethiek in het derde jaar van de beroepsopleiding.

## **Roadmap Code of Conduct 2021-2022**

Mede naar aanleiding van de begin 2020 gehouden enquête onder de leden en de in het afgelopen jaar gevoerde overleggen met verschillende ledengroepen en externe stakeholders, stelt het NOB-bestuur de volgende vervolgstappen voor.

- Het bestuur zal de vereniging concrete voorstellen doen om de huidige vorm van zelfregulering te moderniseren en, waar wenselijk geacht, uit te breiden.

- Hierover gaat het bestuur opnieuw in gesprek met de aangesloten kantoren en NOB-leden in de (klankbord)groepen, die verschillende groepen van leden vertegenwoordigen (vertegenwoordiger van de grote, middelgrote en kleinere kantoren, advocatenkantoren en bedrijfsfiscalisten). Later dit jaar komt er een bijeenkomst om met de leden over de bevindingen van gedachten te wisselen. Het NOB-bestuur streeft ernaar om voor het einde van het jaar concrete voorstellen over de invulling van zelfregulering voor te leggen aan de leden.
- DE NOB blijft via interne en externe stakeholderdialogen - zoals die met het ministerie van Financiën, RB, VNO-NCW, NGO's en universiteiten, in gesprek over een nadere invulling van wijze waarop de maatschappelijke aspecten in de advisering moeten worden betrokken.
- Het NOB-bestuur zal de 'good practices', die door een aantal grote en middelgrote kantoren zijn aangedragen, uitwerken naar 'best practices' om zo alle NOB-leden en aangesloten kantoren van duidelijke kaders te voorzien.
- Het NOB-bestuur onderzoekt hoe zij hun leden kunnen faciliteren om ervaringen zoveel mogelijk te delen en die vervolgens deel uit te laten maken van de 'best practices'. Het delen van de ervaringen van de bedrijfsfiscalisten en de belastingadviseurs over en weer is daarbij ook erg belangrijk. Dit kan worden versterkt als kantoren en ondernemingen transparant zijn over de door hen gehanteerde gedragscodes. Het NOB-bestuur wil dit stimuleren.
- In de loop van 2021/2022 wordt gestart met de ontwikkeling van meer permanente educatie (mogelijk in de vorm van een e-learning module) over de Code of Conduct en beroepsethiek voor alle leden. De Stichting Opleiding Belastingadviseurs zal ook (online) cursussen gaan aanbieden over tax governance en fiscale ethiek voor adviseurs en bedrijfsfiscalisten. Zowel binnen de beroepsopleiding als voor de permanente educatie (PE-seminars en Summer School).
- Tevens worden richtinggevende publicaties – zoals bijvoorbeeld rapporten van CSR Europe, B-Team en GRI – in voorlichting en educatie onder de aandacht gebracht.

Voor de algemene ledenvergadering in 2022 gaat het algemeen bestuur hierover rapporteren en met verdere voorstellen komen.